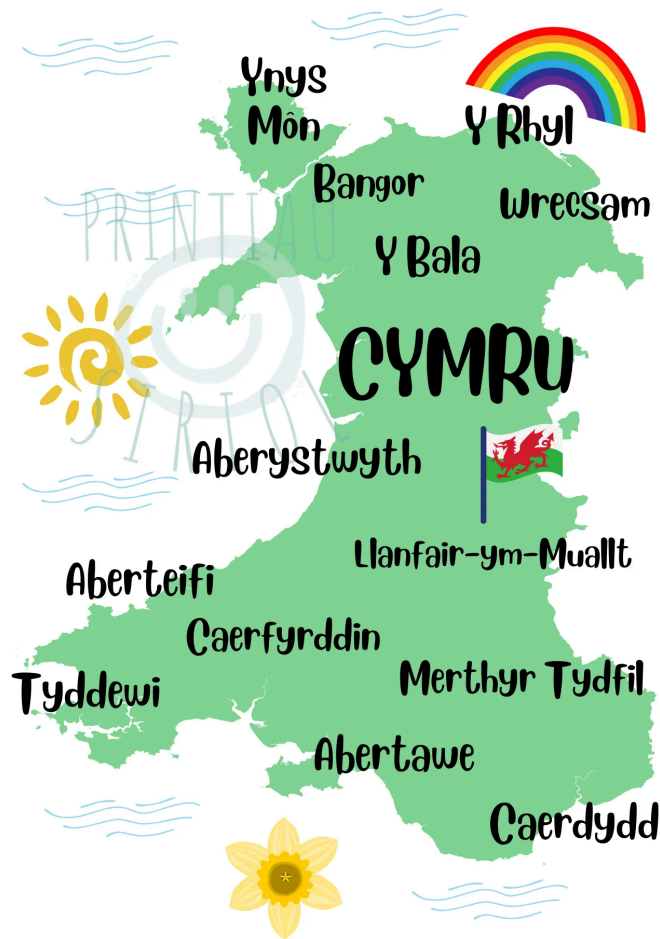

ECIE5004

Dathlu iaith a diwylliant - Perthyn i Gymru

(Printiau Siriol)

Portffolio

Leah Hughes

1911890

Cyflwyniad.....	2
Sail rhesymol.....	2
Cyflwyniad i'r gweithgaredd.....	5
Casgliad.....	7
Rhestr cyfeiriadau.....	9
Atodiadau.....	13

(Nicolas Raymond)

Cyflwyniad

Yn y portffolio yma bydd dwy elfen. Yn gyntaf, sail resymol sydd yn trafod nodweddion diwylliannol, hanesyddol a daearyddol yn ei leoliad gwaith. Yn ychwanegol bydd y dysgwr yn archwilio bolisiau a fframweithiau sy'n cefnogi'r rhesymeg a pa mor arwyddocaol yw ysgolion i gynnal yr iaith Gymraeg a'r diwylliant Cymreig. Yn yr ail elfen bydd y dysgwr yn trafod gweithgaredd sy'n hybu'r iaith Gymraeg o fewn ysgol sef lleoliad gwaith y dysgwr gan gynnwys gwerthusiad.

Sail rhesymol

Heb os nac oni bai genedl falch yw Cymry, ble bynnag edrychwch, ym myd chwaraeon, yn fiwsig, yn eu hanes. Mae hunaniaeth a pherthyn yng Nghymru wedi'u cydblethu'n ddwfn â'i hanes cyfoethog a'r iaith Gymraeg. Agwedd sylfaenol ar yr hunaniaeth hon, yn symbol o falchder a gwytnwch, wedi chwarae rhan hollbwysig wrth warchod y dreftadaeth ddiwylliannol hon drwy ganrifoedd o newid yw'r iaith. "Anyone who is Welsh will live by the saying Cymru am byth" (Jones, 2015).

Dechreuodd y Ddeddf Uno 1536 llywodraethu Seisnig dros Gymru, a gafodd effaith sylweddol ar statws y Gymraeg. (BBC Wales, 2014) Ddeng mlynedd ar hugain yn ddiweddarach ym 1563, orchmynnodd Frenhines Elisabeth I gyfieithu'r Beibl i'r Gymraeg (BBC Bitesize, 2023), eiliad hollbwysig a thanlinellodd pwysigrwydd yr iaith mewn cyd-destunau crefyddol a diwylliannol, a rhoddwyd "great prominence to the Welsh language, to the extent that it served to preserve the Welsh language, culture and tradition" (BBC Bitesize, 2023).

Fodd bynnag, effeithiodd y Chwyldro Diwydiannol ar yr iaith Gymraeg, gan bron arwain at ddirywiad rhwng diwedd y 19eg ganrif a dechrau'r 20fed ganrif (Kingston, 2023). Bu'r cyfnod hwn yn dyst i fudo ar raddfa fawr, wrth i gymunedau bontio o leoliadau gwledig i drefol i chwilio am waith, gan arwain at lai o bresenoldeb siaradwyr Cymraeg mewn trefi a dinasoedd fel Caerdydd ac Abertawe (Kingston, 2023). Gwnaeth gweithredu'r "Welsh Not" (atodiad 1) fel ffurf o gosb am siarad Cymraeg mewn ysgolion adlewyrchu hyrwyddiad systematig y Saesneg fygwth goroesiad yr iaith a hunaniaeth Gymraeg (Museum Wales). Er gwaethaf, mae ysbryd parhaol Cymry yn parhau i ysbrydoli ymdrechion sy'n anelu at adfywio a chadw eu hetifeddiaeth ieithyddol yn ogystal â'r agwedd grefyddol i gryfhau'r iaith Gymraeg. Tanlinellodd digwyddiadau allweddol, megis Deddfau Cyfreithiau Cymru a sefydlu'r Cynulliad Cenedlaethol, y dylanwad dwfn

hunaniaeth ddiwylliannol ar dirwedd wleidyddol Cymru.

Ymhellach, mae polisïau addysgol fel "Dyfodol Llwyddiannus" Donaldson a Chwricwlwm Cenedlaethol 2022 yn allweddol i hyrwyddo cwricwlwm sy'n adlewyrchu'r amrywiaeth hwn. Tanlinellir Fframwaith Dyfodol Llwyddiannus Donaldson yr angen hollbwysig i feithrin dinasyddion gwybodus sy'n meddu ar ddealltwriaeth a gwerthfawrogiad dwfn o'u hunaniaeth genedlaethol, sy'n cwmpasu iaith a diwylliant. "The purposes should guide all future decisions about national and local educational priorities, and underpin all teaching and learning in Wales" (Donaldson, 2014). Gweithreda'r fframwaith hwn fel egwyddor arweiniol ar gyfer diwygio addysgol, gan eiriol dros gwricwlwm sydd darparu gwybodaeth, ar ben hynny yn hybu disgyblion i fod yn "ethical, informed citizens ready to be citizens of Wales and the world" (Donaldson, 2014).

I ategu'r fenter hon, cyflwyna'r Cwricwlwm Cenedlaethol 2022, model addysgol wedi'i ddiweddarau sy'n mabwysiadu ymagwedd gyfannol at ddysgu (Welsh Government, 2019). Sicrha'r cwricwlwm diwygiedig hwn bod yr iaith Gymraeg ac astudiaethau diwylliannol yn cael eu plethu'n gywrain i wead pob pwnc, a thrwy hynny hyrwyddo profiad addysgol integredig (Welsh Government, 2019). Trwy blaenoriaethu integreiddiad iaith a diwylliant o fewn y fframwaith addysgol, mae gweledigaeth Donaldson a Chwricwlwm Cenedlaethol 2022 yn cyfrannu at ddatblygiad unigolion cyflawn hyd at 16 "setting out the aspirations for all, enabling them to be successful learners, who play an active part in their community and wider society, and who are prepared to thrive in an increasingly complex world" (Welsh Government, 2019) Yn ogystal, "We must use that time judiciously and productively to help each one of them to thrive in the face of unknown future challenges (Donaldson et al., 2015).

Trwy integreiddio'r Cwricwlwm Cymreig, "a national curriculum framework motivated by Wales' vision of a holistic education, respectful of learners' well-being, and grounded in a renewed confidence in educators' professionalism" (OECD, 2020), "which would reflect the culture, environment, economy and history of Wales, and the influences which have shaped the country of today" (G.E. Jones et al, 2013) Nid yn unig y mae'r dull cyfannol hwn yn cydnabod pwysigrwydd treftadaeth ddiwylliannol mewn addysg, gan sicrhau bod myfyrwyr o gefndiroedd amrywiol yn teimlo ymdeimlad o berthyn a chysylltiad â'u hunaniaeth genedlaethol. (Welsh Government, 2020) ond mae'r polisïau hyn hefyd yn anelu at greu fframwaith addysgol sydd nid yn unig yn atgyfnerthu hunaniaeth Gymreig gadarn ond sydd hefyd yn meithrin cynhwysiant ar draws holl gymunedau Cymru. Cefnogir hyn gan Gareth Elwyn Jones and Gordon Wynne Roderick "Distinctiveness in an education structure is no virtue of itself; it is worth fighting for

only if it enriches the educational experience of pupils.” (Jones & Roderick, 2003). Wrth i Gymru barhau i lywio ei hesblygiad gwleidyddol a diwylliannol, mae'r cydadwaith rhwng hunaniaeth a llywodraethu yn parhau i fod yn ffactor hollbwysig wrth lunio dyfodol y genedl.

Mae ysgolion yng Nghymru yn chwarae rhan sylfaenol wrth lunio hyfedredd myfyrwyr yn y Gymraeg o oedran ifanc a meithrin gwerthfawrogiad o nodweddion diwylliannol, hanesyddol a daearyddol Cymru. Trwy ymgorffori diwylliant Cymreig yn ddi-dor yn y cwricwlwm, mae ysgolion nid yn unig yn hwyluso dysgu iaith ond hefyd yn datblygu ymdeimlad o hunaniaeth a balchder yn y myfyrwyr. (Teithiau preswyl ysgol A, n.d) Mae cynllun gweithredu “Cymraeg 2050” Llywodraeth Cynulliad Cymru yn mynd ati i hyrwyddo adfywiad y Gymraeg, gan osod sefydliadau addysgol yn ganolog i'r fenter hon (Llywodraeth Cymru, 2024). Trwy integreiddio hanes Cymru i'r cwricwlwm, derbynnir myfyrwyr cipolwg ar gyfraniadau unigryw'r genedl a'r heriau y wynebwyd drwy gydol hanes, a thrwy hynny feithrin dealltwriaeth ddyfnach o'u treftadaeth o fewn cyd-destun byd-eang o'r cyfleoedd trwy bywyd ysgol.

Ymhellach, mewn gwersi daearyddiaeth ac yn ystod teithiau maes lle mae myfyrwyr yn treiddio i dirluniau unigryw Cymru ac yn archwilio tirweddau amrywiol Cymru, s'yn amrywio o'i harfordiroedd garw i'w rhanbarthau mynyddig (Teithiau preswyl ysgol A, n.d), yn fodd i feithrin ymdeimlad o falchder a stiwardiaeth amgylcheddol ymhlith myfyrwyr, gan feithrin cysylltiad a dealltwriaeth ddyfnach o'u hamgylchoedd lleol. Yn aml, mae ysgol A lle mae'r myfyriwr yn cael ei chyflogi ynddi yn defnyddio'r ardal leol yn ystod amcanion gwersi fel yr Harbwr a thref leol Porth Tywyn (Davies, 2022).

Ffordd arall o ddathlu traddodiadau Cymreig yw gweithgareddau allgyrsiol, megis drama a cherddoriaeth gan drwytho dysgu ag ymdeimlad o hwyl ac ymgysylltiad. Gweithreda'r ysgolion hefyd fel canolbwyntiau cymunedol hanfodol, gan drefnu digwyddiadau a gweithgareddau sy'n dathlu traddodiadau Cymreig ac hefyd yn cynnwys teuluoedd a'r gymuned ehangach y myfyrwyr. Ymuna ysgolion yn aml â chymunedau lleol i drefnu digwyddiadau sy'n arddangos ac hyrwyddo diwylliant a'r iaith Gymraeg, gan greu awyrgylch bywiog a chynhwysol drwy'r Eisteddfod, digwyddiadau chwaraeon, Dydd miwsig Cymru, diwrnod shwmae a mwy! (Welsh Government, 2022). Mae ysgolion yn allweddol i sicrhau bod yr elfennau hyn yn parhau'n ddeinamig ac yn annatod i fywydau cenedlaethau'r dyfodol, gan gadw etifeddiaeth gyfoethog am flynyddoedd i ddod. Gwna'r modelau addysg ddwyieithog, annog myfyrwyr i ymgorffori'r Gymraeg mewn rhyngweithiadau dyddiol, gan atgyfnerthu ei harwyddocâd. Chwaraeydd ysgolion rhan hanfodol fel llysgenhadon diwylliannol, gan rannu eu profiadau personol a'u

hangerdd dros y Gymraeg gyda myfyrwyr, gan gyfoethogi eu profiad dysgu ymhellach.

Cyflwyniad i'r gweithgaredd

Yn Ysgol A, gelwir y fenter a luniwyd i hybu'r Gymraeg 'Top yn y Pot.' Rhoddir 'pot' i bob dosbarth, gyda'r nod i gasglu'r mwyaf o 'topiau' (sef topiau llaeth a gesglir gan fyfyrwyr yn yr ysgol a gartref) (atodiad 1). I gasglu'r topiau hyn rhaid i fyfyrwyr sgwrsio yn Gymraeg, a gall staff, y Criw Cymraeg, ar bennaeth ei wobrwyo ac dechreuwyd fod pob un ohonynt yn gysylltiedig â thop lliw penodol â gwerth pwynt penodol.

Ar ddiwedd yr wythnos, bydd y dosbarth llwyddiannus yn cael y cyfle i ddewis gwobr, gyda'r athrawon yn cyflwyno dau opsiwn i fyfyrwyr benderfynu arnynt ar y cyd. Dyma harferiad effeithiol o sgiliau datrys problemau, nid yn unig yn annog myfyrwyr i fynegi eu barn a thrafod gyda chyfoedion ond hefyd yn meithrin meddwl beirniadol wrth iddynt bwysu a mesur rhinweddau gwneud penderfyniadau. Cefnoga'r dull ddysgu cydweithredol y cyfle yma, gan wella sgiliau gwybyddol a hyrwyddo dealltwriaeth ddyfnach o ddeinameg grŵp a datrys gwrthdaro, sgiliau bywyd hanfodol sy'n ymestyn y tu hwnt i'r ystafell ddosbarth. Dyma ddull o gynnwys myfyrwyr mewn profiad gweithredol sy'n amlygu gwerth rhyngweithio cyfoedion wrth gyflawni amcan a rennir yn seiliedig ar athroniaeth adeiladol (Piaget, 1972; Dewey, 1993; Bruner, 1990).

Trwy ymgorffori elfennau megis gair, patrwm, idiom a cherddor y mis (atodiadau 2 a 3) yn unol â dysgu Cymraeg, nid yn unig cyfoethoga'r profiadau ieithyddol ond hefyd meithrin gwerthfawrogiad diwylliannol dyfnach. Annoga'r dull amlochrog hwn y dysgwyr i ymgysylltu â'r iaith ar lefelau amrywiol, gan wella geirfa a dealltwriaeth o ymadroddion idiomatig sy'n hollbwysig mewn sgwrs bob dydd. Trwy gyflwyno cerddor bob mis, gall y rhai sy'n cymryd rhan, archwilio tapestri cyfoethog cerddoriaeth Gymraeg, sy'n aml yn adlewyrchu hanes ac emosiynau'r diwylliant.

Nid yn unig y mae'r dull yma'n gwella ymgysylltiad academiaidd myfyrwyr ond hefyd yn dirchafu parch ddiwylliannol, sy'n elfennau hanfodol o gymdeithas fyd-eang heddiw. Trwy wneud yr elfennau diwylliannol hyn yn rhan greiddiol o addysg, mae ysgolion yn chwarae rhan hanfodol wrth sicrhau bod traddodiadau bywiog Cymru yn parhau i ffynnu ac esblygu, gan gyfoethogi bywydau cenedlaethau'r dyfodol. (Welsh government et al, 2022). Llwyddodd y gweithgaredd i sicrhau cynnydd yn y Gymraeg a oedd yn cael ei siarad yn yr ysgol, fel yr adlewyrchwyd yn yr adborth cadarnhaol gan gyfranogwyr trwy atgyfnerthu cadarnhaol (Bates, 2019 t.34). Yn ogystal, cafwyd ymatebion ffafriol i'r strwythur a'r cynnwys, sy'n dangos ymhellach fod gweithrediad llwyddiannus yn

gyffredinol.

Fodd bynnag, mae'n heriol atal plant rhag siarad Saesneg ar yr iard, gan fod iaith yn ffurf naturiol o fynegiant iddynt. Mewn lleoliad lle maen nhw'n teimlo'n rhydd ac yn gyfforddus, mae plant yn aml yn troi at yr iaith maen nhw'n ei chysylltu â'u cyfoedion, yn enwedig os mai dyma'r brif iaith yn eu hamgylchedd. Gall annog amlieithrwydd fod yn fuddiol, ond gall rhwyddineb a chynefindra'r Saesneg greu ffafriaeth ymhlith plant. Yn llygaid y plant un o'r rhesymau pam bydden yn siarad mwy o Saesneg na Chymraeg yw oherwydd ei fod yn fwy cŵl. Gallai un dull effeithiol gynnwys trefnu gemau sy'n cael eu chwarae'n nodweddiadol yn Saesneg ond eu cynnal yn Gymraeg, a thrwy hynny feithrin amgylchedd naturiol a phleserus ar gyfer defnydd iaith. Mae'n hollbwysig pwysleisio na ddylid cosbi plant am ddefnyddio'r Saesneg; yn hytrach, dylid canolbwyntio ar annog eu chwilfrydedd a'u helpu i ddarganfod y geiriau Cymraeg cywir (Bates, 2019). Nid yn unig byddai'r dull yma yn gwella eu sgiliau iaith ond hefyd yn meithrin gwerthfawrogiad dyfnach o'u gallu i fod yn ddwyieithog.

Nid yn unig annoga'r fenter ddeniadol hon defnydd o'r iaith gymraeg ond hefyd yn meithrin ymdeimlad o waith tîm ymhlith myfyrwyr, wrth iddynt gydweithio i gyrraedd eu nod ar y cyd. Mae'r cyffro o amgylch y cyfrif wythnosol o'r topiau gan y criw Cymraeg yn creu awyrgylch bywiog yn yr ysgol, lle mae myfyrwyr yn edrych ymlaen yn eiddgar at gyhoeddiad y dosbarth buddugol. Yn ogystal, mae'r rhaglen yn meithrin gwerthfawrogiad dyfnach o'r Gymraeg, wrth i fyfyrwyr ddysgu sut i fynegi eu hunain yn Gymraeg wrth gymryd rhan mewn cystadleuaeth gyfeillgar.

Trwy'r dull arloesol hwn, 'top yn y pot', caiff y disgyblion mwynhau trwy addysg, gan wneud dysgu iaith yn rhan annatod o ddiwylliant yr ysgol a gwella profiad cyffredinol myfyrwyr. Wrth i fyfyrwyr ddod yn fwy hyfedr yn y Gymraeg, maent yn magu hyder yn eu gallu, a all arwain at fwy o gyfranogiad mewn gweithgareddau a digwyddiadau Cymraeg eraill trwy gydol y flwyddyn megis yr eisteddfod. Cefnogir y cysyniad hwn gan ddamcaniaethau seicolegol amrywiol, gan gynnwys y Damcaniaeth Hunan benderfyniad. Mae'r ddamcaniaeth hon yn awgrymu bod "human motivation requires a consideration of innate psychological needs for competence, autonomy and relatedness" (Deci et al, 2000). Mewn amgylcheddau cystadleuol, mae'r elfennau hyn yn aml yn cael eu chwyddo, wrth i gyfranogwyr ymdrechu i berfformio'n well na'i gilydd, a thrwy hynny gynyddu eu buddsoddiad yn y gweithgaredd. Ar ben hynny, gall presenoldeb cystadleuaeth feithrin ymdeimlad o frys a chyffro, gan ysgogi unigolion i ymgysylltu'n ddyfnach â'r dasg dan sylw.

Serch hynny, wrth i amser fynd ymlaen, gwelwn leihad yn gymhelliant, gan arwain

unigolion i golli diddordeb yn y gweithgaredd hwn a oedd unwaith yn eu cyffroi. Gall yr hyn a ysgogodd frwdfrydedd i ddechrau dod yn arferol ac yn gyfarwydd, gan leihau ei apêl. Nid yw'r ffenomen hon yn anghyffredin; mae'n holl bwysig ymdrechu i ymgysylltu, gan amlygu pwysigrwydd dod o hyd i ffyrdd newydd o ail-gynnal angerdd a chynnal ymrwymiad hir dymor. Yn ôl Nina Parish "Motivation is necessary for engagement, but successful engagement could also help students to feel motivated in the future" (Parish, 2022) Drwy ganiatáu i unigolion gael llais, gallant deimlo mwy o ymdeimlad o berchnogaeth a rheolaeth, er enghraifft, integreiddio llais y disgybl gall myfyrwyr lenwi holiadur ar ba fath o wybodaeth yr hoffent dderbyn yn hytrach na bod athro yn penderfynu. Yn ogystal, gall darparu cyfleoedd ar gyfer datblygu sgiliau megis defnyddio ysgrifennu a chydabod cynnydd feithrin ymdeimlad o gymhwysedd, a thrwy hynny wella cymhelliant. Gall hyrwyddo cysylltiadau ag eraill sy'n rhannu diddordebau tebyg fodloni'r angen am berthnasedd, gan wneud y gweithgaredd yn fwy pleserus ac atyniadol trwy ymgysylltu â'r myfyrwyr sy'n mwynhau chwaraeon a dysgu llwyddiant chwaraeon Cymru.

Trwy ddefnyddio adnoddau gweledol; chardiau a gedwir ar 'lanyard' gan staff a chriw Cymraeg / phosteri o amgylch yr ysgol a llwyfannau fel Spotify i wrando ar gerddoriaeth, yn addysgu'r iaith Gymraeg a'i diwylliant gan wella hygyrchedd ac ymgysylltiad myfyrwyr. Nid yn unig gallwn ddysgu'n fwy rhyngweithiol ond bu hefyd yn chwarae rhan hanfodol yng nghadwraeth yr iaith (Schwartz, n.d). Awgryma Piavio "that cognition involves the activity of two independent mental codes: non verbal codes (imagens) and verbal codes (logogens), if lessons involve the two types of coding it will increase the likelihood of learners retaining the information" (Bates, 2019 t.78).

Casgliad

Trwy integreiddio cerddoriaeth, dawnys ac adrodd straeon traddodiadol Cymreig i addysg, helpydd ysgolion i warchod treftadaeth ddiwylliannol gyfoethog Cymru trwy ennill diddordeb myfyrwyr mewn profiadau ymarferol sy'n hyrwyddo gwerthfawrogiad o'u hanes unigryw. Er enghraifft, mae dysgu dawnysiau gwerin draddodiadol yn caniatáu i fyfyrwyr ddatblygu cydsymud corfforol wrth gysylltu ag arferion eu hynafiaid ar yr un pryd. Mae'r cyfuniad o hanes, iaith, a thirwedd yn creu hunaniaeth Gymreig unigryw sy'n parhau i esblygu wrth aros â'i gwreiddiau yn ei gorffennol bywiog ac mae'n hollbwysig trosglwyddo'r wybodaeth a'r balchder i'r cenedlaethau iau a rhoi blaenoriaeth i addysgwyr i hybu cyrhaeddiad yr iaith Gymraeg.

"Bilingualism strengthens cognitive abilities" (Carmarthenshire County Council, 2024).

Maent yn gwella swyddogaethau gweithredol, meddwl dadansoddol, creadigrwydd, empathi, a'r gallu i addasu i safbwyntiau amrywiol. Hefyd yn datblygu'r gwell sgiliau llythrennedd ac ymwybyddiaeth o strwythurau iaith. Mae dwyieithrwydd yn agor drysau i gyfleoedd yn y byd byd-eang, gan wella rhagolygon gyrfa a gwerthfawrogiad diwylliannol (Carmarthenshire County Council, 2024).

A dweud y gwir mae wedi bod yn ffordd hir a thywyll i'r Cymry gyrraedd lle maen nhw nawr ond mae llawer mwy o waith i'w wneud os ydyn am lwyddo i gyrraedd y targed o "a million speakers by 2050" (C. Jones et al., 2017) enwedig pan gwelwn cwymp yn trigolion arferol sydd a'r gallu i siarad gymraeg rhwng 2011 gyda 19% o siaradwyr cymraeg 3 mlwydd a henach a 2021 gyda 17.8% (Office for National Statistics, 2022).

Rhestr cyfeiriadau

Bates, B. (2019) Learning Theories Simplified. 2nd Edn. London: Sage. Tud.34, 78

BBC Bitesize. (2023). The translation of the Scriptures into Welsh - Religion in the Elizabethan age - WJEC - GCSE History Revision - WJEC - BBC Bitesize. Ar gael ar: <https://www.bbc.co.uk/bitesize/guides/z8qjty/revision/4> Cyrchwyd: 13/12/24

BBC Wales - History - Themes - The 1536 Act of Union. (2014). Ar gael ar: https://www.bbc.co.uk/wales/history/sites/themes/periods/tudors_04.shtml#:~:text=The%20first%20Act%20of%20Union,the%20principality%20and%20the%20March Cyrchwyd: 13/12/24

Bruner, J. (1990). Acts of Meaning. Cambridge, MA & London, UK: Harvard University Press.

Carmarthenshire County Council. (2024). Advantages of being bilingual. Ar gael ar: <https://www.carmarthenshire.gov.wales/council-services/education-schools/bilingual-education/advantages-of-being-bilingual/#:~:text=Bilingualism%20strengthens%20cognitive%20abilities%20%2D%20bilingual,in%20other%20ways%20too> Cyrchwyd: 2/1/25

DAVIES, C. (2022). Crynodeb o Gwricwlwn i Gymru : YSGOL GYMRAEG PARC Y TYWYN. Ar gael ar: <https://primarysite-prod-sorted.s3.amazonaws.com/parc-y-tywyn-school/UploadedDocument/47f8e1b5-534a-4177-a545-0c9a530e6591/curriculum-rational-pyt-ir-gwefan.pdf> Cyrchwyd: 2/1/25

Deci, E.L. and Ryan, R.M. (2000) 'The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior', Psychological inquiry, 11(4), pp. 227–268. Ar gael ar: https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01. Cyrchwyd: 2/1/25

Dewey, J. (1933). How we think: A restatement of the relation of reflective thinking to the educative process. New York: Heath and Company.

Donaldson, G. (2014). A summary of Professor Graham Donaldson's report Successful Futures: Looking at the Curriculum and Assessment Arrangements in Wales. Ar gael ar: <https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2018-03/successful-futures-a-summary-of-professor-graham-donaldsons-report.pdf> Cyrchwyd: 28/12/24

Donaldson, G., Wales Institute of Social and Economic Research, Data and Methods (WISERD), The Wales Institute of Social and Economic Research, Data and Methods (WISERD), Her Majesty's Chief Inspector (HMCI) Ann Keane, Claire Armitstead, Owain ap Dafydd, Kevin Tansley, Dr Gill Robinson, Graham Donaldson, Sarah Morgan, Nigel Vaughan, Kerry Davies, Denize Morris, Megan Powell, & Jo Trott. (2015). Successful Futures: independent review of curriculum and assessment arrangements in Wales. Ar gael ar: <https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2018-03/successful-futures.pdf> Cyrchwyd: 28/12/24

Jones, C., Davies, A., & Welsh Government. (2017). Cymraeg 2050: A million Welsh speakers. (p. 80) [Report]. Ar gael ar: <https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2018-12/cymraeg-2050-welsh-language-strategy.pdf> Cyrchwyd: 27/12/2024

Jones, G. E., & Roderick, G. W. (2003). A History of Education in Wales. University of Wales Press. tud. 211.

Jones, G. E., Roderick, G. W., & Crown. (2013). The Cwricwlwm Cymreig, history and the story of Wales. In Final Report [Report]. Crown. Ar gael ar: <https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2018-11/the-cwricwlwm-cymreig-history-and-the-story-of-wales-final-report.pdf> Cyrchwyd: 28/12/24

Jones, V. (2015, February 6). The meaning behind the Welsh motto #cymruambyth. Wales Online. Ar gael ar: <https://www.walesonline.co.uk/lifestyle/fun-stuff/cymru-am-byth-meaning-behind-8592076> Cyrchwyd: 19/12/24

Kingston, A. J. (2023). British History: 4 In 1 History Of England, Scotland, Wales And Northern Ireland. United States. Book 3. (Chapter 6: The Industrial revolution)

Llywodraeth Cymru. (2024). Cymraeg 2050: Welsh language strategy action plan 2024 to 2025 [HTML]. GOV.WALES. Ar gael ar:
<https://www.gov.wales/cymraeg-2050-welsh-language-strategy-action-plan-2024-2025-html>
Cyrchwyd: 27/12/24

Museum Wales. (n.d.). Welsh not - Collections Online. Ar gael ar:
<https://museum.wales/collections/online/object/7ea8f0b9-6293-3c66-b56a-a85b7181e7af/Welsh-not/>
Cyrchwyd: 19/12/24

Nicolas Raymond (2023) Wales Online. [Image] Ar gael ar:
<https://www.walesonline.co.uk/lifestyle/nostalgia/reason-wales-big-red-dragon-27072032>
Cyrchwyd: 6/11/2024

OECD. (2020), Achieving the New Curriculum for Wales, Implementing Education Policies, OECD Publishing, Paris. Ar gael ar:
<https://doi.org/10.1787/4b483953-en>.
Cyrchwyd: 31/12/2024

Office for National Statistics (ONS), released 6 December 2022, ONS website, statistical bulletin. Ar gael ar:
<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/culturalidentity/language/bulletins/welshlanguagewales/census2021>
Cyrchwyd: 5/1/25

Parrish, N. (2022, November 17). To increase student engagement, focus on motivation. Edutopia. Ar gael ar:
<https://www.edutopia.org/article/to-increase-student-engagement-focus-on-motivation/>
Cyrchwyd: 28/12/24

Piaget, J. (1972). The psychology of the child. New York: Basic Books.

Printiau Siriol. Map o Gymru. Cadwyngifts. Ar gael ar:
<https://www.cadwyngifts.com/products/copy-cariad-o-gymru-printiau-siriol>
Cyrchwyd:

30/12/2024

Schwartz, N. (n.d.). Music Helps Us to Remember: Learning Language and Cultural Literacy through Song. Ar gael ar:
<https://blogs.shipleyschool.org/learning-language-through-music> Cyrchwyd: 28/12/24

Teithiau preswyl / Residential visits | Parc y Tywyn School. (n.d.). Parc Y Tywyn School. Ar gael ar: <https://www.ysgolparcytywyn.co.uk/teithiau-preswyl-residential-visits/> Cyrchwyd: 2/1/25

Welsh Government & Education Wales. (2022). Developing a vision for curriculum design - Hwb. Ar gael ar:
<https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales/designing-your-curriculum/developing-a-vision-for-curriculum-design> Cyrchwyd: 27/12/24

Welsh Government. (2019). Draft curriculum for Wales 2022. In Draft Curriculum for Wales 2022: A Guide to Curriculum for Wales 2022. Ar gael ar:
<https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/hwb-live-storage/cd/b4/f8/7c/b7d34ffb968d9a09de4d460c/a-guide-to-curriculum-for-wales-2022.pdf> Cyrchwyd: 27/12/24

Welsh Government. (2020). Welsh Government Integrated Impact Assessment Curriculum For Wales Guidance. tud.13 Ar gael ar:
<https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2024-05/draft-curriculum-for-wales-2022-guidance-integrated-impact-assessment.pdf> Cyrchwyd: 27/12/24

Welsh Government. (2022). Celebrated dates in the Welsh calendar. Visit Wales. Ar gael ar: <https://www.wales.com/visit/visiting-wales/celebrated-dates-welsh-calendar> Cyrchwyd: 2/1/25

Atodiadau

Atodiad 1

25.288

Museum Wales. Welsh not - Collections Online. Ar gael ar:

<https://museum.wales/collections/online/object/7ea8f0b9-6293-3c66-b56a-a85b7181e7af/Welsh-not/>

Atodiad 2

Atodiad 3

Idiom y Mis
cael llond bol.

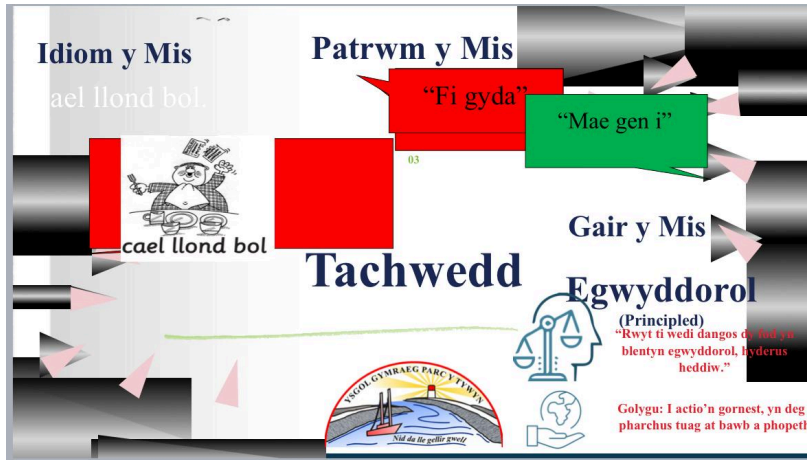
Patrwm y Mis
“Fi gyda”
“Mae gen i”

Gair y Mis
Tachwedd
Egwyddorol
(Principled)
“Rwyf i wedi dangos deallt a blyntyn egwyddorol, bydderus heddiw.”
Golygu: I actio'n gornest, yn deg a pharchus tuag at bawb a phopeth

cael llond bol

03

YSGOL GYMRAEG PARC VY TYN
Nid da lle gellir gweld

Atodiad 4

Tachwedd

<https://open.spotify.com/playlist/3eK1VfQZH8tLrc22HfKuAQ?si=5ae579bd24fb4b9d>

Welsh
Whisperer

